

Collegebesluit

Onderwerp: Vaststelling nieuwe statistische wijk- en buurtindeling

Reg. Nummer: 2015/137133

1. Inleiding

Er is veel belangstelling voor informatie over statistische wijken en buurten. De behoefte van gebruikers aan informatie wordt ook groter. Zo krijgen gemeenten als gevolg van de verdere decentralisatie van rijkstaken een steeds belangrijkere positie met als gevolg een grotere statistische informatiebehoefte.

Naast een aantal functionele indelingen (parkeerzones, CJG-gebieden, sociaal wijkteam, wijkraadsgebieden), kent Haarlem een ‘officiële’ indeling in statistische wijken en buurten. Deze ‘CBS-indeling’ wordt vooral gebruikt voor basisregistraties, statistische informatievoorziening en buurt/wijkanalyses.

De Haarlemse statistische wijk- en buurtindeling is 20 jaar geleden voor de laatste keer fundamenteel aangepast. Zowel via het GeoBeraad (GeoInfo) als via de VSO (Vereniging voor Onderzoek en Statistiek) is naar voren gekomen dat in 2015 de mogelijkheid bestaat om aanpassingen te doen aan de bestaande statistische wijk- en buurtindeling. Een eerstvolgende gelegenheid doet zich in de regel pas over een aantal jaar weer voor.

Door het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) zijn in samenwerking met de VNG en een aantal gemeenten nieuwe richtlijnen voor de indeling naar wijken en buurten opgesteld. In de brief van 24 maart 2015 verzoekt het CBS/VNG ons college deze richtlijnen te implementeren (bijlage A).

Naast de in de bovenstaande brief genoemde redenen zijn de volgende drie aspecten voor een nieuwe wijk- en buurtindeling binnen de gemeente Haarlem leidend:

1. Stabiliteit van de indeling door de jaren heen
2. Onderlinge vergelijkbaarheid tussen en binnen gemeenten
3. Homogene indeling naar functie en profiel

In de bovengenoemde brief geeft het CBS de gemeente de mogelijkheid de statistische grenzen van de wijk- en buurtindeling in Haarlem aan te passen. Voor implementatie per 1 januari 2016 moet een uitgewerkt voorstel voor 1 mei 2015 door ons college worden goedgekeurd.

In het vooroverleg met zowel de interne als externe belanghouders is naar 3 mogelijke uitkomsten gekeken:

- Helemaal geen aanpassingen doen; situatie houden zoals die is
- Beperkt aantal aanpassingen, gebaseerd op urgentie/dwingende redenen
- Waar mogelijk alle aanpassingen doen die leiden tot een optimale indeling voor de komende jaren

Na twee overlegondes bleek een breed draagvlak aanwezig voor de laatste uitkomst die voor Haarlem leidt tot een duurzame optimale indeling.

De in dit voorstel gepresenteerde wijk- en buurtindeling betreft met nadruk een statistische indeling die met name gebruikt wordt als ruimtelijke onderlegger bij beleidsanalyse en monitoring. Bij de naamgeving is zoveel mogelijk rekening gehouden met de namen van wijken en buurten zoals die in de volksmond bekend

zijn, de bestaande namen van wijkraadsgebieden en de huidige statistische naamgeving. Daar waar geen namen voor handen waren is gebruik gemaakt van statistische deelbuurten en geografische kenmerken.

2. Besluitpunten college

1. Het college stelt de nieuwe statistische wijk- en buurtindeling vast (bijlage B).
2. Het college stelt de aanpassing van de naamgeving van statistische wijken en –buurten, die als gevolg van de nieuwe indeling ontstaan, vast (bijlage C.).
3. Het besluit heeft geen financiële consequenties.
4. Het CBS wordt daags na besluitvorming geïnformeerd en verzocht de aanpassingen voor 1 januari 2016 te implementeren en haar datasets.
5. De betrokken externe belanghouders: Haarlemse Wijkraden, Straatnaamcommissie (SNC), GGD Kennemerland, Nationale Politie en de gemeente Zandvoort ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit door middel van een brief (bijlage D).
6. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Bestuur.

3. Beoogd resultaat

Met de goedkeuring van de nieuwe statistische wijk- en buurtindeling wil de gemeente Haarlem aansluiten bij de nieuwe richtlijnen van het CBS (versie 2015). Hiermee wordt invulling gegeven aan de oproep vanuit de beroepsverenigingen Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO) en het Gemeentelijk GeoBeraad (GGB) om de nieuwe CBS richtlijnen te gaan hanteren. Dit in navolging van onder andere de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Zaanstad.

Op deze manier ontstaat een optimale wijk- en buurtindeling die optimaal gebruikt kan worden bij de bevrediging van de steeds bredere - en grotere statistische informatiebehoefte.

4. Argumenten

- 1.1 De nieuwe CBS richtlijnen (versie 2015) voor statische wijk- en buurtindeling worden voor de Haarlems situatie toegepast.
- 1.2 Het dominante informatie- en analyseniveau verschuift van buurt (van 40 naar 111 buurten) naar wijkniveau (van 9 naar 21 wijken).
- 1.3 Met behulp van nieuwe statistische wijken kan er een goede verdeling over de stad gemaakt worden om informatie te presenteren, met behulp van fijnere buurtindeling kan ingezoomd worden op specifieke onderwerpen
- 1.4 Een buurt behoort in ofwel tot de aangesloten bebouwing, ofwel tot het buitengebied.
- 1.5 Elke buurt vormt een eenheid op basis van ruimtelijke ordening, historische en stedenbouwkundige kenmerken
- 1.6 Elke buurt heeft één duidelijke hoofdfunctie.
- 1.7 Een buurt met de hoofdfunctie ‘wonen’ is bij voorkeur kleiner dan 2.500 inwoners waardoor onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten en binnen gemeenten beter mogelijk is.
- 1.8 Buurten zijn zoveel mogelijk optellingen van postcodegebieden.

- 1.9 De BAG-woonplaatsen Haarlem en Spaarndam bevatten altijd één of meerdere gehele wijken.
 - 1.10 Begrenzingsen komen overeen met het middelpunt (de as) van wegen.
 - 1.11 Belangrijke wegen en natuurlijke grenzen komen terug als statistische grenzen voor wijken en buurten.
- 2.1 Voor de uitbreiding van het aantal statistische wijken (van 9 naar 21) moest een nieuwe naam bedacht worden, hierbij is:
 - In een aantal gevallen is het achtervoegsel “-buurt” gewijzigd in “wijk”. Een voorbeeld hiervan is: de “Slachthuiswijk”, waarvan de oude naam “Slachthuisbuurt” is.
 - Op aanraden van de straatnamencommissie is in een aantal gevallen het achtervoegsel “kwartier” toegevoegd. Een voorbeeld hiervan is “Te Zaanenkwartier”.
 - In een aantal gevallen is de statistische buurtnaam overgegaan in een wijknaam die in de volksmond gebruikt wordt. Een voorbeeld hiervan is Boerhaavewijk. Hiermee is het statistische wijkniveau gelijk getrokken met het voorgestelde schaalniveau. In de oude statistische indeling was “Boerhaavewijk” een buurt.
 - In die gevallen waarvoor geen duidelijke naam voor handen was moest een nieuwe naam worden bedacht. Een voorbeeld hiervan is het “Zijlwegkwartier” als nieuwe naam een wijk.
 - 2.2 Voor de uitbereiding van het aantal statistische buurten (van 40 naar 111) moest een nieuwe naam bedacht worden, hierbij is:
 - Een deel van de oude buurtnamen overgenomen;
 - Een deel van de buurtnamen voortgekomen uit de namen van de wijkraadsgebieden;
 - Voor de onbebouwde statistische gebieden gebruik gemaakt van in de volksmond bekende geografische namen. Een voorbeeld hiervan is het “Reinaldapark”;
 - Voor het overige deel gebruik gemaakt van belangrijke geografische kenmerken van straten, pleinen en vaarten voor het bepalen van de buurtnamen

5. Kanttekeningen

- 1.1 Een trendbreuk ontstaat voor lange termijn vergelijkingen op het schaalniveau van buurten en wijken door de keuze voor optimalisatie. Indien specifieke vergelijkingen nodig zijn dan kunnen deze als maatwerk worden gemaakt.
- 1.2 Extra werk is nodig om Haarlemse (statistische) informatie voor 1 januari 2016 om te zetten naar de nieuwe indeling. Dit vindt plaats binnen de bestaande formatie en taken en werkzaamheden van de afdeling DIA.
- 2.1 De naamgeving van een aantal bestaande buurten/wijken wijzigt en voor nieuwe buurten/wijken is een nieuwe naam bedacht. Dit kan wellicht vragen of reacties oproepen. In de communicatie uitingen wordt expliciet aandacht besteed aan het feit dat het hier statistische naamgeving betreft. Daarnaast is waar mogelijk aangesloten bij bekende en bestaande naamgeving en is de Straatnaamcommissie bij de voorbereiding betrokken.

6. Uitvoering

Het tijdspad om de aanpassingen van de wijk- en buurtindeling te implementeren loopt tot 1 januari 2016. Binnen deze periode is de volgende route te bewandelen:

1. Besluit vaststelling nieuwe indeling ter informatie aan de commissie Bestuur sturen.
2. Externe belanghebbenden (waaronder Wijkraden) door middel van een brief (bijlage D.) informeren over nieuwe indeling en daarvoor noodzakelijke aanpassingen in de naamgeving van statistische wijken- en buurten (bijlage C.). Indien gewenst kan een nadere toelichting worden gegeven.
3. CBS informeren over besluit B&W en het verzoek het besluit voor 1 januari 2016 te implementeren.
4. Implementatie nieuwe statistische wijk- en buurtindeling in CBS datasets.
5. Implementatie nieuwe statistische wijk- en buurtindeling in gemeentelijke basisregistraties en informatievoorziening (onder andere Haarlem in Cijfers en CBS gegevens).
6. Ontsluiting van nieuwe wijk- en buurtindeling via gemeentelijke GeoViewer (Stroomlijn).

Het aanpassingsbesluit voor de statistische wijk- en buurtindeling is voor de afdeling DIA aanleiding om de binnen de gemeente Haarlem in gebruik zijnde functionele indelingen te inventariseren. Dit inzicht kan vervolgens gebruikt worden om deze indelingen eenduidig te visualiseren binnen de gemeentelijke Geoviewer (stroomlijn) en het Open Dataplatform.

7. Bijlagen

Bijlagen:

- A. Brief van het CBS/VNG dd. 24 maart 2015 inclusief de nieuwe CBS richtlijnen (versie 2015)
- B. Voorstel nieuwe statistische wijk- en buurtindeling
- C. Toelichting op de noodzakelijke aanpassingen in de naamgeving van statistische wijk- en buurten.
- D. (Concept-)Informatiebrief aan de externe belanghebbenden

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester